

İslâmların, Mekke topraklarını aydınlatmaya başlayalı yıllar oldu. Bu esnada sayıları az da olsa müminler, gizliden gizliye Allah'a kulluk ediyor ve ibadetlerini yerine getirmeye çalışıyorlardı. Risale-i İbrahim'den itibaren Allah, Elçisi'nden daveti daha da genişletmesini,

Yakın akrabalarını uyarmasını istedi. Bu gerçekten zor bir görev idi. Acaba nasıl bir tepki vereceklerdi? Allah Resûl-i İbrahim (sav) davetini kabul edip sahte ilâhların bırakacakları mıydı, yoksa atalarının dininde ısrar mı edeceklerdi? Resûl-i İbrahim (sav), önce en yakın akrabalarını yani Abdülmuttalib oğullarını İslâm'a davet etti. Sonra da Safâ tepesindeki yâksekçe bir yere çıkıp olanca sesiyle, "Yâ Sabâh! Yâ Sabâh! Yâ Sabâh!" diye haykırdı. Araplar bu kelimelerin ne anlama geldiğini bilmiyorlardı. Şaman saldırısının an meselesi olduğunun haykırılarıydı bunlar. Hz. Muhammed'in bu davetini işitenler gelip karşısına dizildiler. Gidemeyenler de olup bitenleri öğrenmek için adamlarını gönderdiler. Resûl-i İbrahim (sav),

"Ben size, "Şu vadinin arkasında size saldırmak isteyen var." desem bana inanır mısınız?" diye sordu. Hep bir ağızdan,

"Evet, inanırız... Biz senin bugüne kadar yalan söylediyiğini hiç bilmiyoruz." diye karşılık verdiler. "O zaman," dedi Hz. Peygamber,

"Ben size, "Şu vadinin arkasında size saldırmak isteyen var." desem bana inanır mısınız?" diye sordu. Hep bir ağızdan,

"Evet, inanırız... Biz senin bugüne kadar yalan söylediyiğini hiç bilmiyoruz." diye karşılık verdiler. "O zaman," dedi Hz. Peygamber,

لَكُمْ
بَيْنَ
يَدَىْ
عَذَابٍ
شَدِيدٍ “Ben sizi şiddetli bir azaba karşı uyarıyorum.” Bu, belki de kalabalığın hiç beklediği bir şeydi, bocaladılar.
Resûlullah"a (sav) önce amcası Ebû Leheb karşı çıktı, sonra da diğerleri.
[\[1\]](#) Halbuki onlar çok iyi biliyorlardı ki Hz. Muhammed (sav), o güne kadar herhangi bir şekilde yalan söylememişti ve o gün de yalan söylemiyordu. Zaten ona, “Yalan söylüyorsun.” da diyememişlerdi. Çünkü o, doğruluk timsaliydi, “Muhammedü"I-Emîn” idi. Sevgili Peygamberimiz, “emin” vasfıyla bilinip, doğruluğun müşahhas bir örneği olduğu gibi, onun temsil ettiği İslâm dini de bir erdem olarak doğruluğu benimsemiş ve teşvik etmiştir. İslâm dininde, Allah"a ve Peygamberi"ne inanarak özü sözü bir olanlar anlamında “sadıklar” için çeşitli mükâfatlar hazırlanmıştır. Zira imanla doğruluk arasındaki sıkı bağ, başta insanın Rabbine karşı sadık olmasını, O"nu tasdik etmesini, sonra da niyet ve eylemleriyle tutarlı ve doğru bir yol izlemesini gerektirmektedir. Ancak bu şekilde sırât-ı müstakîme yani dosdoğru yola ulaşılabilir. Bu nedenle söz ve davranışlarında dosdoğru olup yalandan kaçınmak, Hz. Peygamber"in en önemli özelliklerinden biri olduğu kadar müminlerin de en belirleyici vasfı hâline gelmiştir. Söz gelimi bir mümin hoşlanılmayan bazı özelliklere sahip olabilir, olaylar karşısında korkak tavırlar sergileyebilir ama onun yalancı biri olması asla kabul edilemez. Çünkü müminin kalbi, iman ve doğruluğun merkezi olmalıdır. Nasıl ki küfrün yuvalandığı bir kalpte iman, hıyanetin kök saldıdığı bir kalpte emanet bulunmazsa, yalanın kararttığı bir kalpte de doğruluk barınamaz. Zira Hz. Peygamber, لَا
يَجْتَمِعُ
الْإِيمَانُ
وَالْكُفْرُ
فِي قَلْبِ
امْرِئٍ
وَلَا
يَجْتَمِعُ
الصِّدْقُ
وَالْكَذِبُ
جَمِيعًا
وَلَا
تَجْتَمِعُ
الْخِيَانَةُ
وَالْأَمَانَةُ جَمِيعًا
 “Bir kişinin kalbinde aynı anda iman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir arada bulunmaz.”[\[2\]](#) &buyurmuş, يا
رسول الله هل
يكذب المؤمن
“Mümin yalan söyler mi?” sorusuna ise şu cevabı vermiştir:
لا يؤمن بالله

ولا باليوم
الآخر من إذا
حدث كذب “Konuştuğu zaman yalan
söyleyen kimse, Allah"a ve âhiret gününe (tam mânâsıyla)
inanmamıştır.”[3] İnsanın söz ve davranışlarında doğruluğu esas alıp yalandan
kaçınması hem dinîahlâkî hem de dünyevîaçıdan
gereklidir. Fert ve toplumun sağlıklı bir hayata sahip olması için insan ilişkilerinde yalandan
uzak durularak dürüstlüğün esas alınması gerekmektedir. Zira bir toplumda
yalan, dedikoduya, dedikodu da insanların birbirine karşı nefret beslemesine ve nihayetinde
düşmanlığa yol açar. İnsanların kamplara ayrıldığı ve düşmanlığın
hüküm sürdüğü bir ortamda ise emniyet içinde yaşamak
imkânsız hâle gelir. Dolayısıyla, bireysel ve toplumsal açıdan huzurlu olmak
için yalandan sakınmak önemlidir. Bu durum, bireylerin kendi içtutarlılıklarını
sağlayarak vicdanen rahat olmaları için de gereklidir. Yalan, insan fıtratına aykırı olduğu
için, günah kirinden uzak, saf bir mümin kalbi yalan söylenirken rahatsız
olur, doğruluk karşısında ise sükûnet bulur. Allah Resûlü bu durumu şu
sözlerle ifade etmiştir: دَعْ مَا
يَرِيبُكَ
إِلَى مَا لاَ
يَرِيبُكَ
فَإِنَّ
الصِّدْقَ
طُمَأْنِينَ
77;ٌ وَإِنَّ
الْكَذِبَ
رِيبَةٌ “Seni şüphelendireni
bırak, şüphelendirmeyene bak. Çünkü doğruluk kalbin
(tereddütsüz biçimde) huzura ermesidir. Yalancılık ise şüpheden
ibarettir.”[4] Bu sükûneti sağlamak adına insan konuştuğu zaman dikkatli
davranmalı, her düşündüğünü ve duyduğunu dile getirmede acele
etmemelidir. Aksi hâide buna yalanın karışma ihtimali çok yüksektir. Allah
Resûlü (sav) insanları bu duruma düşmekten şu sözleri ile uyarmaktadır:
كَفَى
بِالْمَرْءِ
إِثْمًا أَنْ
يُحَدِّثَ
بِكُلِّ مَا
سَمِعَ “Her duyduğunu söylemesi kişiye
yalan olarak yeter!”[5] Söz ve davranışlarıyla ümmeti için “en
güzel örnek” olan Sevgili Peygamberimiz, kendisi yalandan uzak durduğu gibi,
müminlere de yalanı yasaklamış, yanında birisi yalan söylese o kişinin hemen tevbe
edip günahından arınmasını istemiştir. Çünkü Hz. Peygamber, yalan
söyleyen kişinin münafıklığın üçalâmetinden birini taşıdığını haber
vermektedir: آيَةُ
الْمُنَافِق
16; ثَلاَثٌ
إِذَا
حَدَّثَ

كَذَبَ ،
وَإِذَا
وَعَدَ
أَخْلَفَ ،
وَإِذَا
اؤْتُمِنَ
خَانَ “Münafığın alâmeti
üccedil;tür: Söz söylediği zaman yalan söyler, vaad ettiği vakit
sözünde durmaz, kendisine bir şey emanet edildiği zaman hıyanet eder.”[\[6\]](#)
 Bununla birlikte Efendimiz (sav) yalanın insan ilişkilerine verdiği zararı şöyle dile
getirmektedir: كَبُرَتْ
خِيَانَةً
أَنْ
تُحَدِّثَ
أَخَاكَ
حَدِيثًا
هُوَ لَكَ
بِهِ
مُصَدِّقٌ
وَأَنْتَ
لَهُ بِهِ
كَاذِبٌ “Bir konuda seni tasdik ettiği
(sana inandığı) hâide kardeşine yalan söylemen ne kadar büyük bir
ihanettir!”[\[7\]](#) Yalan konusunda çok hassas davranan Allah Resûlü, (sav)
insanları yalandan ve ona götürebilecek her türlü davranıştan
sakındır. Hatta bunlara, birçok kimsenin önemsemediği, çocuklara yalan
söylemeyi ve yalan söyleyerek şaka yapmayı da dâhil etmiştir. Nitekim bir
defasında Resûlullah (sav), bir annenin çocuğunu çağırıp,
دَعَتْنِى
أُمِّى
يَوْمًا
وَرَسُولُ
اللَّهِ صلى
الله عليه
وسلم قَاعِدٌ
فِى
بَيْتِنَا
فَقَالَتْ
هَا تَعَالَ
أُعْطِيكَ .
فَقَالَ
لَهَا
رَسُولُ
اللَّهِ صلى
الله عليه
وسلم « وَمَا
أَرَدْتِ
أَنْ

تُعْطِيهِ قَالَتْ
أُعْطِيهِ
تَمْرًا .
فَقَالَ
لَ.هَا
رَسُولُ
اللَّهِ صلى
الله عليه
وسلم أَمَا
إِنَّكِ لَوْ
لَمْ
تُعْطِيهِ
شَيْئًا
كُتِبَتْ
عَلَيْكِ
كِذْبَةٌ “Gel sana bir şey vereceğim.” dediğini işitince kadına, “Ona ne vereceksin?” diye sormuş, “Kuru hurma.” cevabını alınca da şöyle buyurmuştur: “Dikkatli ol, ona bir şey vermemiş olsaydın, bu senin için bir yalan olarak yazılacaktı.”[8]
 te yandan Allah Resûأَلاَوَإِيَّاكُمْوَالْكَذِبَفَإِنَّالْكَذِبَلاَ يَصْلُحُبِالْجِدِّوَلاَبِالْهَزْلِوَلاَ يَعِدِالرَّجُلُصَبِيَّهُ “Yalancılıktan kaçının. Çيَّدِّثُفَيَكْذِبُلِيُضْحِكَبِهِالْقَوْمَوَيْلٌ لَهُوَيْلٌ لَهُ“İnsanları gيَّدِّثُفَيَكْذِبُلِيُضْحِكَبِهِالْقَوْمَوَيْلٌ لَهُوَيْلٌ لَهُ“İnsanları gيَّدِّثُفَيَكْذِبُلِيُضْحِكَبِهِالْقَوْمَوَيْلٌ لَهُوَيْلٌ لَهُ“İnsanları gيَّدِّثُفَيَكْذِبُلِيُضْحِكَبِهِالْقَوْمَوَيْلٌ لَه¡

Efendimizin tanımıyla,
veren mümine yalan söylemek yakışmaz. Zira Peygamber
Efendimizin tanımıyla,
#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1587;#1618;#1604;#1616;#1605;#1615;
#1605;#1614;#1606;#1618; #1587;#1614;#1604;#1616;#1605;#1614;
#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1587;#1618;#1604;#1616;#1605;#1615;#16
08;#1606;#1614; #1605;#1616;#1606;#1618;
#1604;#1616;#1587;#1614;#1575;#1606;#1616;#1607;#1616;
#1608;#1614;#1610;#1614;#1583;#1616;#1607;#1616;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1572;#1618;#1605;#1616;#16
06;#1615; #1605;#1614;#1606;#1618;
#1571;#1614;#1605;#1616;#1606;#1614;#1607;#1615;
#1575;#1604;#1606;#1617;#1614;#1575;#1587;#1615;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1609;
#1583;#1616;#1605;#1614;#1575;#1574;#1616;#1607;#1616;#1605;#1618;
#1608;#1614;#1571;#1614;#1605;#1618;#1608;#1614;#1575;#1604;#1616;#16
07;#1616;#1605;#1618; "insanların kendisinden emin olduğu kişi"[\[11\]](#)
olan mümin, aynı zamanda Allah"a inanan ve O'na ibadet eden insandır. Ancak yalan
söylemek, yapılan ibadetlerin şuuruna tam olarak varılamadığını gösterir. Bu şekilde
yalanla ibadetler de âdeta tehlikeye atılmaktadır. Nitekim Allah Resûlü (sav),
#1605;#1614;#1606;#1618; #1604;#1614;#1605;#1618;
#1610;#1614;#1583;#1614;#1593;#1618;
#1602;#1614;#1608;#1618;#1604;#1614;
#1575;#1604;#1586;#1617;#1615;#1608;#1585;#1616;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1618;#1593;#1614;#1605;#1614;#1604;#1614;
#1576;#1616;#1607;#1616;
#1601;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1587;#1614;
#1604;#1616;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;
#1581;#1614;#1575;#1580;#1614;#1577;#1612; #1601;#1616;#1609;
#1571;#1614;#1606;#1618; #1610;#1614;#1583;#1614;#1593;#1614;
#1591;#1614;#1593;#1614;#1575;#1605;#1614;#1607;#1615;
#1608;#1614;#1588;#1614;#1585;#1614;#1575;#1576;#1614;#1607;#1615;
 oruçlu olduğu hâde yalanı terk etmeyen şahısların aç ve susuz
kalmalarına Allah"ın ihtiyacı olmadığını bildirmiştir.[\[12\]](#) Böylelerinin oruçtan nasibi
sadece aç ve susuz kalmak olabilir. Oysa başta namaz ve oruç gibi en
önemlileri olmak üzere ibadetler, Müslümanları daha iyi bir kul olmaya sevk
etmelidir. Müslüman"ın en temel vasıflarından biri olan doğruluk, şahitlik, alışveriş,
ticaret gibi durumlarda daha fazla önem kazanmaktadır. Bu yüzden Resûlullah
(sav) Kur’an-ın da putlarla birlikte zikrederek men ettiği yalan şahitliği, Allah'a şirk koşturmak
denk tutarak, şartlar ne olursa olsun, şahidin görüldüğü nü olduğu gibi
söylesimini istemiştir. Çünkü bile bile bir insanın hakkının yenmesine
vesile olmak, ona zulmetmekle eşdeğerdir. Değerli Kardeşlerimiz Sevgili Peygamberimiz,
büyük günahların en ağırını sayarken Allah"a şirk koşturmayı ve anne-babaya
itaatsizliği zikrettikten sonra birden doğrularak, #1571;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1608;#1614;#1602;#1614;#1608;#1618;#1604;#1615;
#1575;#1604;#1586;#1617;#1615;#1608;#1585;#1616;
#1608;#1614;#1588;#1614;#1607;#1614;#1575;#1583;#1614;#1577;#1615;
#1575;#1604;#1586;#1617;#1615;#1608;#1585;#1616; #1548;
#1571;#1614;#1604;#1575;#1614;

وَقَوْلُ
الزُّورِ
وَشَهَادَةُ
الزُّورِ “İyi dinleyin bir de yalan
söylemek ve yalan şahitlik yapmaktır.”[13] buyurmuştur. Bu sözü o kadar
çok tekrarlamıştır ki, orada bulunan sahâbîlerden biri, Allah
Resûlün (sav) neredeyse hiç susmayacağını zannetmiştir.
Dürüst davranmak ve doğruyu söylemek ticaret hayatının da en önemli
ilkesidir. Bu yüzden Hz. Peygamber, müminlerin ticaret yaparken yalandan
sakınmalarını şöyle öğütlemiştir:
الْبَيِّعَا
06;ِ
بِالْخِيَار
16; مَا لَمْ
يَفْتَرِقَا
فَإ.ِنْ
صَدَقَا
وَبَيَّنَا
بُورِكَ فِى
بَيْعِهِمَا
وَإِنْ
كَذ.َبَا
وَكَتَمَا
مُحِقَ
بَرَكَةُ
بَيْعِهِمَا
“Eğer bir satıcı, doğru söyeler ve gerekli açıklamalarda bulunursa, alışverişi
bereketlendirilir. Eğer yalan söyeler ve kusurları gizlerse, alışverişinin bereketi yok
olur.”[14] Efendimiz (sav) bir gün Müslümanları ticaret yaparken
görünce, “Ey tacirler!” diye seslenmiş, oradakiler kendisine dikkat
kesilince de Allah"tan korkmayan ve doğruluktan ayrılan tacirlerin kıyamet gününde
haddi aşan günahkârlar olarak diriltileceğini bildirmiştir. Resûlullah (sav),
müminleri alışveriş esnasında yalan yere yemin etmekten de özellikle sakındırmış,
Allah"ın kıyamet gününde, yalan yere yeminlerle malını satmaya çalışan
kimselerin yüzüne bakmayacağını ve onlarla konuşmayacağını haber vermiştir. Allah
Resûlü (sav), yalan söylemeyi yasakladığı gibi, yalan söyleyenlerin acı
akibetlerini de bildirmektedir. O, cehennemlikler arasında yalancıları da sayarak yalanları
dolayısıyla kıyamet günü yüzlerinin kapkara olacağını söylemiştir. Ayrıca
Hz. Peygamber, yalancıların cehennemde ağır işkencelerle cezalandırıldığını rüyasında
görüş ve söz konusu rüyasını ashâbına anlatarak onları bu gibi
davranışlardan sakındırmıştır. Yalan, insanı dünyada ve âhirette çeşitli
sıkıntılara sokmakta, bazı durumlarda söylenen yalan ise çok daha ağır
sonuçlar doğurabilmektedir. Bunların başında Allah hakkında yalan söylemek gelir.
Kimi insanlar, يَقُولُ
اللَّهُ
شَتَمَنِى
ابْنُ آدَمَ
وَمَا

يَنْبَغِى
لَهُ أَنْ
يَشْتِمَنِى
،
وَتَكَذَّبَنِى وَمَا
يَنْبَغِى
لَهُ ، أَمَّا
شَتْمُهُ
فَقَوْلُهُ
إِنَّ لِى
وَلَدًا .
وَأَمَّا
تَكْذِيبُهُ
فَقَوْلُهُ
لَيْسَ
يُعِيدُنِى
كَمَا
بَدَأَنِى “Allah
bizi ilk yarattığı gibi tekrar yaratamaz.”[\[15\]](#) diyerek Yaratana”ını yalanlamış, hatta
اِنَّ
اللّٰهَ لَا
يَغْفِرُ
اَنْ
يُشْرَكَ
بِه۪
وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ
ذٰلِكَ
لِمَنْ
يَشَٓاءُۚ
وَمَنْ
يُشْرِكْ
بِاللّٰهِ
فَقَدِ
افْتَرٰٓى
اِثْمًا
عَظ۪يمًا Ona şirk koşarak iftira
bulunmuştur. [\[16\]](#) Kur”acirc;n-ı Kerîm, bu tür kimseleri,
اُنْظُرْ
كَيْفَ
يَفْتَرُونَ
عَلَى
اللّٰهِ
الْكَذِبَۜ
وَكَفٰى
بِه۪ٓ
اِثْمًا

مُب۪ينًا۟ “Bak nasıl da Allah hakkında yalan uyduruyorlar. Bu, apaçık bir günah olarak onlara yeter.” [\[17\]](#) diyerek uyarmıştır. فَمَنْاَظْلَمُمِمَّنِافْتَرٰىعَلَىاللّٰهِكَذِبًا اَوْكَذَّبَبِاٰيَاتِه۪ۜ اِنَّهُ لَايُفْلِحُالْمُجْرِمُونَ “Halbuki Allah"a karşı yalan uydurandan veya onun âyetlerini yalanlayandan daha zalim kim olabilir!” [\[18\]](#) Allah onlara lânet etmiş, kıyamet gününde yüzlerinin kapkara kesileceğini bildirmiştir. Ve onlar asla kurtuluşa da eremeyeceklerdir. Hz. Peygamber hakkında veya onun adına yalan uydurmak da âhirette ağır cezaları gerektiren durumlar arasındadır. Allah"ı inkâr edip hakkında yalan söyleyenler, Resûlü hakkında yalan söylemekten de geri durmamışlar, onun peygamberliğini, اِنَّهُلَمَجْنُونٌۢ “O delidir.” [\[19\]](#) veya هُوَشَاعِرٌۚ “Şairdir.” [\[20\]](#) diyerek yalanlamak istemişlerdir. Öte yandan İslâm"a inandığını söyleyen bazı kimseler de çeşitli gayelerle Hz. Peygamber"in adını kullanmaktan çekinmemiş, söylemek istediklerini Resûlullah"ın (sav) ağzıyla yaymaya çalışmışlardır. Oysa Allah Resûlü (sav), إِنَّكَذِبًاعَلَىَّلَيْسَكَكَذِبٍعَلَى أَحَدٍ، “Benim adıma yalan söylemek başkasının adına yalan söylemek gibi değildir.” demiş ve مَنْكَذَبَعَلَىَّمُتَعَمِّدًافَلْيَتَبَوَّأْمَقْعَدَهُمِنَالنَّارِ “Kim benim adıma kasten yalan söylerse cehennemdeki yerine hazırlansın.” [\[21\]](#) sözleriyle de yalancıları uyarmıştır. Aynı zamanda o, yalan olduğunu bildiği hâide bir hadisi doğruymuş

gibi nakleden kimselerin de onu uyduranla aynı konumda olduğunu söyleyerek konunun ne kadar önemli olduğuna işaret etmiştir. Kişinin bazı durumlarda doğruyu söylemesi ¸eşitli sorunlarla karşılaşmasına neden olabilir. Böylelikle zamanlarda doğruyu söylemek zor olmakla birlikte, nihayetinde yalana başvurmadan dürüst davranan kişi kazan¸ırlı ¸ıkar. Örneğin, Teb¸k Seferi"ne hiçbir mazereti olmaksızın katılmayan, fakat m¸nafıkların yaptığı gibi Res¸ullah" (sav) ¸eşitli yalanlarla bahane uydurmayan K¸b b. M¸lik, M¸r¸re b. Rab¸a ve Hil¸l b. ¸meyye adındaki ¸¸ se¸kin sah¸b¸nin d¸nyaları utan¸ ve ¸z¸nt¸lerinden dolayı başlarına yıkılmış, ama nihayetinde doğru söylemler, olmaları nedeniyle Allah"ın affına mazhar olmuşlardır. Doğru söyleyenler, d¸nya hayatında ge¸ici zararlara uğrasalar da nihayetinde olarak alınları ak olacak, ¸hirette ise cennetle m¸k¸fatlandırılacaklardır.

¸nk¸ Efendimiz,

اضْمَنُوا

لِي سِتًّا

مِنْ

أَنْفُسِكُمْ أَضْمَنْ

لَكُمْ

الْجَنَّةَ

اصْدُقُوا

إِذَا

حَدَّثْتُمْ

وَأَوْفُوا

إِذَا

وَعَدْتُمْ

وَأَدُّوا

إِذَا

اؤْتُمِنْتُمْ

وَاحْفَظُوا

فُرُوجَكُمْ

وَغ.ُضُّوا

أَبْصَارَكُمْ وَكُفُّوا

أَيْدِيَكُمْ “Siz bana altı şeyi garanti edin, ben de size cenneti garanti edeyim.” buyurmuş ve ilk sırada, “Konuştuğunuz zaman doğru söyleyin.”[\[22\]](#) ilkesini zikretmiştir.

Ayrıca Allah Res¸ (sav) yalan söylemeyi terk edenlere cennetin ortasında bir

k¸şık yapılacağını da m¸jdelemiştir. İsl¸m dini, söylemler ve davranışlarda

doğruluğu esas almakla birlikte, başka bir ¸arenin kalmadığı, zarur¸ birtakım

durumlarda yalan söyleyenmesine izin vermiştir. İnsanların arasını düzeltmek gibi,

İsl¸m"ın ¸ng¸rd¸ğ¸ hayırlı bir amaca sadece yalanla ulaşılabilecekse bu gibi durumlarda yalan caiz sayılmaktadır. Allah Res¸ (sav)

لاَ يَحِلُّ

الْكَذِبُ

إِلاَّ فِى

ثَلاَثٍ

يُحَدِّثُ
الرَّجُلُ
امْرَأَتَهُ
لِيُرْضِيَهَا
وَالْكَذِبُ
فِى
الْحَرْبِ
وَالْكَذِبُ
لِيُصْلِحَ
بَيْنَ
النَّاسِ yalnızca
üç durumda yalana izin vermiş, kişinin yuvasının huzurunu düşünerek
eşini memnun etmesi için, küs olan insanları barıştırmak için ve savaşta ordu
menfaati için yalan söylenebileceğini haber vermiştir[23]. Hendek Savaşı"nda,
Müslüman olduğu kâfirler tarafından bilinmeyen Nuaym b. Mes"ucirc;d,
düşman arasına fitne sokabilmek için Resûlullah"tan (sav) yalan söylemek
hususunda izin istemiş, Allah Resûlü de (sav), “İstedğini söyle. Sen bu
konuda serbestsin.”[24] demiştir. Hz. Peygamber"in yalan için izin verdiği bu
istisnaî durumlarda iki zarardan daha hafif olanı tercih etme düşüncesi
bulunmaktadır. Hz. Peygamber, hayatı boyunca doğru yaşamış ve Müslümanların da
doğru sözü insanlar olmasını arzu etmiştir. Resûlullah"ın (sav) her zaman
doğruyu söylediği onu tanıyan kâfirler tarafından bile çeşitli vesilelerle itiraf
edilmiştir. Her konuda olduğu gibi, “özü sözü bir” insan olma
hususunda da Resûlullah (sav) Müslümanlar için güzel bir
örnedir. Allah Teâlâ"nın,
فَاسْتَقِمْ
كَمَٓا
اُمِرْتَ
وَمَنْ تَابَ
مَعَكَ وَلَا
تَطْغَوْاۜ
اِنَّهُ
بِمَا
تَعْمَلُونَ
بَص۪يرٌ “Emrolunduğun gibi
dosdoğru ol!”[25] emrine uyarak dosdoğru bir hayata sahip olan Sevgili
Peygamberimiz, inananlara da, قُلْ
آمَنْتُ
بِاللَّهِ
فَاسْتَقِمْ
“Allah"a inandım de, sonra dosdoğru ol!”[26] tavsiyesinde bulunarak yol
göstermiştir. Özü ve sözü bir olmak anlamında doğruluk, insanın
niyetinin söz ve eylemleriyle uyum içinde olmasını ifade etmektedir. Bu
özellikleri bünyesinde barındıran bir Müslüman dünyada ve
âhirette razı olunan bir kul hâline gelecek ve ebedî mutluluğu yakalayacaktır.
Bununla birlikte, nasıl yalan bütün kötülüklerin temeliyse, doğruluk ve
dürüstlük de insan vicdanını huzura kavuşturan, ruh dünyasını aydınlatan

ve geliştiren her türlü; iyilik ve güzelliklerin temelidir. Doğruluk temelini esas alan bir kişi bu temel üzlerinde durduğu müddetçe razı olunan bir mümin olacak ve mükâfat olarak cennete girecektir. Nitekim Resûlullah (sav) da doğruluğun iyi bir kul olmaya, iyi kulluğun da kişiyi cennete götüreceğinden hareketle müminleri řu sözlerle doğruluğa teşvik etmiştir:

عَلَيْكُمْ
بِالصِّدْقِ
فَإِنَّ
الصِّدْقَ
يَهْدِى
إِلَى
الْبِرِّ
وَإِنَّ
الْبِرَّ
يَهْدِى
إِلَى
الْجَنَّةِ
وَمَا
يَزَالُ
الرَّجُلُ
يَصْدُقُ
وَيَتَحَرَّى
الصِّدْقَ
حَتَّى
يُكْتَبَ
عِنْدَ
اللَّهِ
صِدِّيقًا
وَإِيَّاكُمْ
وَالْكَذِبَ
فَإِنَّ
الْكَذِبَ
يَهْدِى
إِلَى
الْفُجُورِ
وَإِنَّ
الْفُجُورَ
يَهْدِى
إِلَى
النَّارِ
وَمَا
يَزَالُ
الرَّجُلُ
يَكْذِبُ
وَيَتَحَرَّى
الْكَذِبَ
حَتَّى
يُكْتَبَ

عِنْدَ
اللَّهِ
كَذَّابًا “Doğruluktan ayrılmayın. Çünkü doğruluk (insanı) iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğruluktan ayrılmazsa Allah katında "doğru/sıddîk" olarak tescillenir. Yalandan sakının! Çünkü yalan (insanı) kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi devamlı yalan söyler, yalan peşinde koşarsa Allah katında "yalancı/kezzâb" olarak tescillenir.”[27] Hadislerle İslâm Cilt 3 Sayfa 393

[1] Buhârî, Tefsîr, (Şuarâ) 2 [2] İbn Hanbel, II, 349. [3] Müttakî el-Hindî, Kenzü’l-ummâl, III, 874. [4] Tirmizî,, Sıfatü’l-kıyâme, 60. [5] Ebû Dâvûd, Edeb, 80. [6] Buhârî, Edeb, 69. [7] Ebû Dâvûd, Edeb, 71. [8] Ebû Dâvûd, Edeb, 80. [9] İbn Mâce, Sünnet, 7. [10] Ebû Dâvûd, Edeb, 80 [11] Tirmizî, &lcirc;mân, 12 [12] Buhârî, Savm, 8. [13] Buhârî, Edeb, 6. [14] Nesâî, Büyû’, 4 [15] Buhârî, Bed’ü’l-halk, 1. [16] Nisâ, 4/48. [17] Nisâ, 4/50. [18] Yûnus, 10/17. [19] Kalem, 68/51. [20] Enbiyâ, 21/5. [21] Buhârî, Cenâiz, 33. [22] İbn Hanbel, V, 323. [23] Tirmizî, Birr, 26. [24] Vâkıdî, Meğâzî, II, 480-481. [25] Hûd, 11/112. [26] Müslim, &lcirc;mân, 62. [27] Müslim, Birr, 105.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)